

**КЗВО «Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий музичний коледж»**

Циклова комісія «Теорія музики»

**Методичні рекомендації
з організації самостійної роботи здобувачів освіти
з навчальної дисципліни
«ФАХ»**

Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

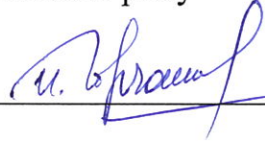
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни «ФАХ» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

Розробник: Щітова С. А., кандидатка мистецтвознавства, доцентка, викладачка-методистка.

Розглянуто та схвалено на засіданні ЦК «Теорія музики»

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова ЦК «Теорія музики» Ірина ГОРЧАКОВА

1. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти

Самостійна робота здобувачів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» — важлива складова організації навчального процесу. Самостійна робота з дисципліни «Фах» має на увазі максимальну активність кожного здобувача і спрямована на поглиблене опрацювання тем, запланованих навчальною програмою, за допомогою основної навчальної і додаткової літератури. Перевірка виконаних завдань може бути:

- в письмовій формі;
- у вигляді усної відповіді на запропоноване питання;
- практичних вправ;
- опрацюванні науково-дослідницької музикознавчої літератури:
- написанні есе, певних розділів, які складають фрагменти кваліфікаційної випускної роботи;
- підготовці презентаційних матеріалів.

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Фах» особливо важлива у зв'язку з подальшою роботою над випускною кваліфікаційною роботою. Вміння самостійно знаходити правильні рішення, обґрунтовувати проблемні ситуації знадобляться здобувачам в процесі роботи над обраною темою власного дослідження.

Письмова форма самостійної роботи включає: анотування–реферування прочитаної додаткової літератури, аналітичні етюди до певних музичних творів, що становлять матеріал власного дослідження, есе на запропоновану викладачем тему з курсів історії музики, теорії музики, історії мистецтв, написання розділів, підрозділів кваліфікаційної випускної роботи.

Усні відповіді на запропоновані запитання передбачають домашню підготовку до окресленого кола питань згідно програмним вимогам. Підготовлені усні відповіді мають бути розгорнутими, підкріпленими конкретними прикладами і викладатися у вільній, грамотно побудованій формі.

Практичні вправи — гра елементів музичної мови (інтонаційних зворотів, ладів, секвенцій, гармонічних формул, музичних фрагментів з творів, що вивчаються за програмою, а також з творів поза програмою, що є матеріалом власного дослідження).

Опрацювання науково-дослідницької музикознавчої літератури є обов'язковим і необхідним етапом в оволодінні професійними навичками майбутнього музикознавця. Література повинна бути новітньою, науковою, в різних жанрах (стаття, матеріали конференцій, довідники, дисертації, автореферати, електронні матеріали). Кожне опрацьоване джерело має бути обговорено в усній формі або надано в письмовій формі анотації.

2. Самостійна робота

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
<p>Тема 1. Культура стародавніх цивілізацій. Музичні жанри Ренесансу. Гра інтервалів. Гра ладів. Спів церковних ладів, практичне засвоєння типових ритмів. Танцювальні ритми. Аналіз елементів поліфонії, ролі різноманітної фактури у творі. Складання власних послідовностей та створення відповідних епосі поліфонічних елементів.</p>	36
<p>Тема 2. Нова жанрова система XVII ст. Спів арій. Створення гармонічних послідовностей. Гра основних тем. Аналіз мелодики та гармонії. Інтонаційні вправи. Вправи на фортепіано.</p>	44
<p>Тема 3. Опрацювання життєвого та творчого шляху (на прикладі Г.Ф. Генделя) Аналіз програмних творів. Знайомство з музичними творами за межами програми. Аналіз засобів музичної виразності та драматургії: «Самсон».</p>	36
<p>Тема 4. Епоха класицизму: друга половина XVIII–початок XIX століть Гра основних тем. Спів з супроводом пісень В. Моцарта, Л. Бетховена. Створення акордових послідовностей. Створення мелодій на “золоту секвенцію”.</p>	44
<p>Тема 5. Класико-романтична система музичних засобів Визначення форми, функцій частин музичної форми на слух та письмово. Написання творчих завдань у різних форматах (додавання акомпанементу у відповідній фактурі до наданої мелодії, створення мелодії на задану гармонічну послідовність; дотворення мелодії до серединної або заключної каденції). Визначення виразових можливостей інтервалів в Угорській рапсодії № 2 Ліста. Аналіз видів каденцій в фортепіанних творах Шопена.</p>	36
<p>Тема 6. Еволюція музичної мови в епоху Романтизму Спів, аналіз (на матеріалі музичних творів) хроматичних інтервалів, альтерованих акордів. Імпровізування, жанрове перетворення, варіювання, перекладення наданих фрагментів клавіру для квартету струнних, ансамблю духових інструментів.</p>	44
<p>Тема 7. Нові явища в європейській музичній культурі на межі XIX–XX століть Аналіз звуковисотної структури, акордів та співзвуччя, тематизму, метроритмічних особливостей, ладотональних засобів музичної виразності в творах Дебюссі, Штрауса. Сильова атрибуція в слуховому аналізі.</p>	36
<p>Тема 8. Панорама музики XX століття Творчі роботи у різних форматах. Створення невеликих побудов за наданою стилістичною орієнтацією. Гра стилізацій. Робота з серією: аналіз серійної техніки в опері «Воццек», вокальній драмі «Місячний П'єро», гра серії та її модифікацій. Творчі вправи: стилізація, гармонічне варіювання народної теми, імпровізування за наданою початковою фразою. Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи.</p>	30
Усього годин	306

Індивідуальні завдання

Теми занять	Індивідуальні завдання
Тема 1. Культура стародавніх цивілізацій. Музичні жанри Ренесансу.	Написання творчої роботи у різних форматах
Тема 2. Нова жанрова система XVII ст.	Створення усних відповідей
Тема 3. Опрацювання життєвого та творчого шляху (на прикладі Г.Ф. Генделя)	Складання хронологічних таблиць
Тема 4. Епоха класицизму: друга половина XVIII–початок XIX століть	Імпровізування на задану гармонію
Тема 5. Класико-романтична система музичних засобів	Аналіз мелодики, гармонійних засобів в піснях Шуберта та Шумана.
Тема 6. Еволюція музичної мови в епоху романтизму	Перекладення наданих фрагментів клавіру для ансамблю духових інструментів
Тема 7. Нові явища в європейській музичній культурі на межі XIX–XX століть	Складання власних гармонічних послідовностей у формі періоду
Тема 8. Панорама музики XX століття	Написання творчої роботи у різних форматах

Вимоги до семестрового контролю здобувачів (на основі базової середньої освіти)

І курс 1 семестр

1. Огляд літератури за темою (окремі статті, глави).
2. Аналіз окремого твору, запропонованого викладачем з окресленням певного виразного засобу.
3. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.

І курс 2 семестр

4. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).
5. Аналіз окремого твору, запропонованого викладачем з окресленням певного виразного засобу.
6. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.
7. Творча робота (презентації, схеми, відео слайди, літературна або поетична добірка до окремої теми тощо).

II курс 3 семестр

1. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).

2. Аналіз окремого твору, запропонованого викладачем з окресленням певного виразного засобу.
3. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.
4. Творча робота (презентації, схеми, відео слайди тощо).

II курс 4 семестр

1. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).
2. Аналіз окремого твору, запропонованого викладачем з окресленням певного виразного засобу.
3. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.
4. Написання письмової роботи у вигляді: есе, аналітичного етюд, роздумів за темою тощо.

III курс 5 семестр

1. Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи (текст вступу).
2. Аналіз обраного твору/творів кваліфікаційної роботи.
3. Ілюстрація аналізованого твору.
4. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.

III курс 6 семестр

1. Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи (перший розділ).
2. Аналіз обраного твору/творів кваліфікаційної роботи.
3. Ілюстрація аналізованого твору.
4. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.

IV курс 7 семестр

1. Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи (другий розділ, висновки).
2. Презентація кваліфікаційної роботи.
3. Аналіз та ілюстрація обраного твору/творів кваліфікаційної роботи.
4. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.

IV курс 8 семестр

1. Передзахист випускної кваліфікаційної роботи.
2. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.

Вимоги до семестрового контролю здобувачів (на основі повної загальної середньої освіти)

I курс 1 семестр

1. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).
2. Аналіз окремого твору, запропонованого викладачем з окресленням певного виразного засобу.

I курс 2 семестр

1. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).
2. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.
3. Творча робота (презентації, схеми, відео слайди, літературна або поетична добірка до окремої теми тощо).

II курс 3 семестр

1. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).
2. Аналіз окремого твору, запропонованого викладачем з окресленням певного виразного засобу.
3. Гра фрагментів музичних творів за темами відповідно до тематичного плану з теорії музики та історії музики.
4. Творча робота (презентації, схеми, відео слайди тощо).

II курс 4 семестр

1. Огляд літератури за темою (монографія, окремі статті, глави).
2. Аналіз обраного твору/творів кваліфікаційної роботи.
3. Текст перший — перший розділ.

III курс 5 семестр

1. Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи.
2. Текст вступу, другий розділ, висновки.
3. Аналіз обраного твору/творів кваліфікаційної роботи.
4. Ілюстрація аналізованого твору.

III курс 6 семестр

1. Передзахист випускної кваліфікаційної роботи.
2. Презентація випускної кваліфікаційної роботи.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни «Фах»

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти з самостійної роботи визначаються Положенням про систему оцінювання якості навчальних досягнень здобувачів освіти в Дніпровській академії музики.

Оцінка «А» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями, термінологією, усвідомленням історико-теоретичних засад музикознавства;
- 2) вільне застосування практичних навичок в грі вправ, зворотів, музичних фрагментів;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання до самостійної роботи і оформлені у вигляді грамотної презентації.

Оцінка «В» («дуже добре»):

- 1) добрі знання теоретичного матеріалу в межах програмних вимог;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні письмових і практичних завдань до самостійної роботи, наявність окремих неточностей.

Оцінка «С» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань до самостійної роботи;
- 3) недостатнє переконливе оформлення презентації.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень, обмежене коло термінологічного апарату;
- 2) неточності та помилки при виконанні письмових та практичних завдань самостійної роботи;
- 3) відсутність зацікавленості і переконливості в презентації власного дослідження обраного предмету.

Оцінка «Е» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал, без вияву обізнаності необхідних теоретичних понять;
- 2) не виконано більшу частину завдань самостійної роботи;
- 3) не зроблено презентацію і не проілюстровано необхідний музичний матеріал.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання письмових та практичних завдань самостійної роботи.

Оцінка «F» («недостаньо з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання до самостійної роботи;
- 3) не вміння працювати з наданим практичним і теоретичним матеріалом.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за курс повної загальної (профільної) середньої освіти визначаються згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392).

Рівень досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти I-II курсів
I. Початковий	1	Здобувач фахової передвищої освіти розрізняє об'єкти вивчення, але не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок (більше 70%) у письмових та усних формах роботи, неспроможний виконати практичну роботу (навіть завдання елементарного рівня), зовсім не виконує творчих завдань, не може зробити презентацію свого дослідження.
	2	Здобувач фахової передвищої освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, з великими труднощами виконує практичну роботу (або не виконує), має складнощі з виконанням творчих завдань (або зовсім їх не виконує), не може зробити презентацію аналітичної роботи.
	3	Здобувач фахової передвищої освіти відтворює частину навчального матеріалу, не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, за допомогою викладача виконує тільки елементарні завдання, з великими труднощами виконує практичну роботу (або не виконує), має складнощі з виконанням творчих завдань (або зовсім їх не виконує), не може презентувати результати аналітичної роботи.
II. Середній	4	Здобувач фахової передвищої освіти з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, припускається суттєвих помилок у формулюваннях, має складнощі при виконанні практичних завдань на інструменті та письмово, має складнощі при виконанні творчих завдань, формально оформлює презентацію аналітичної роботи.

	5	Здобувач фахової передвищої освіти виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, припускається помилок, має складнощі при виконанні практичних завдань на інструменті та письмово; формально виконує творчі завдання та презентацію аналітичної роботи.
	6	Здобувач фахової передвищої освіти виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, припускається помилок у формулюваннях, має складнощі при виконанні практичних завдань; формально виконує творчі завдання та презентацію власних досліджень.
III. Достатній	7	Знання здобувача фахової передвищої освіти є достатніми, він застосовує вивчений програмний матеріал у стандартних ситуаціях, припускається декількох помилок у відповідях на теоретичні питання, може правильно використовувати ключові теоретичні поняття й володіє навичками при виконанні практичних завдань; логічно виконує творчі завдання та оформлює презентацію власних досліджень.
	8	Знання здобувача фахової передвищої освіти є достатніми, він застосовує вивчений програмний матеріал у стандартних ситуаціях, не допускає суттєвих помилок у відповідях на теоретичні питання, може правильно використовувати ключові теоретичні поняття й володіє навичками при виконанні практичних завдань на інструменті та письмово; логічно виконує творчі завдання, чітко й переконливо захищає результати власного дослідження .
	9	Здобувач фахової передвищої освіти добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями, правильно його відтворює. Здобувач майже не припускається суттєвих помилок у відповідях на питання під час захисту результатів власного дослідження, логічно та переконливо виконує творчі завдання.
IV. Високий	10	Здобувач фахової передвищої освіти глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями, правильно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, показує знання матеріалу з питання, обґрунтовує наукові поняття під час захисту результатів власного дослідження, вільно володіє навичками виконання практичних завдань на інструменті, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, логічно та переконливо виконує творчі завдання.

	11	Здобувач фахової передвищої освіти глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями, правильно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, обґрунтовує наукові поняття під час захисту результатів власного дослідження, вільно володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал; логічно, переконливо та креативно виконує творчі завдання.
	12	Здобувач фахової передвищої освіти глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями, правильно його відтворює, усвідомлено використовує знання та вміння у стандартних та нестандартних ситуаціях. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, показує знання матеріалу з будь-якого питання курсу, обґрунтовує наукові поняття під час захисту результатів власного дослідження, вільно володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал; логічно, переконливо та креативно виконує творчі завдання.

Рекомендована література

Основна

1. Медрих І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці : Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXII: До 95-річчя кафедри народних інструментів України. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Романюк І. А. Харків, ХНУМ, 2021. 196 с.
2. Медрих І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці : Місто, 2021. 296 с.
3. Скуратовський В. Задачі з гармонії : в 2-х ч. : навч. посіб. Дніпро : ЛІРА, 2025. Ч. 1. 220 с.
4. Тукова І. Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох XVII – початок XXI століття : монографія. Харків : Акта, 2021. 453 с.
5. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. К., 2023. 218 с.

Додаткова

1. Бондаренко Т. О., Котляревський І. А., Пясковський І. Б., Самохвалов В. Я., Чижик І. О. Лекції з теорії гармонії. Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2018. 356 с.
2. Гусарчук Т. Артемій Ведель. Постаць митця у контексті епох. К. : Музична Україна, 2019. 766 с.
3. Козак О. Симфонізм Бетховена: сенси конфлікту. *Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти*. Вип. 45. Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 2015. С. 70–79.
4. Скуратовський В. Задачі з гармонії: в 2-х ч.: навч. посібник. Дніпро : ЛІРА, 2017. Ч. 2. 148 с.
5. Спіліоті О. В. Теорія і методика формування музично-інтонаційного мислення: навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 234 с.
0. Щепакін В. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX — початку XX століть : європейські виміри : монографія. Харків : ДАК, 2017. 479 с.
0. Burkholder, J. Peter. Grout, Donald Jay. Palisca, Claude V. A History of Western Music. W.W. Norton & Company, 2019. 1084 p
0. Gibbs, Christopher H., Taruskin, Richard. The Oxford History of Western Music. Oxford University Press, 2018. 992 p.

Інформаційні ресурси

1. <https://e.lanbook.com/book/45995>.
2. Early Music Sources. URL : <https://www.earlymusicsources.com/home>